METODICA PREDĂRII LIMBILOR

PRIMELE LUCRĂRI SCRISE PENTRU DESVOLTAREA LIMBII ELEVILOR DE CLASA A V-a.

DE

M. CROTOV

INVĂȚĂTOR LA ȘCOALA NR. 51, STAȚIA TOGUCIN, CALEA FERATĂ TOMSC [1]

Genialele lucrări ale lui I. V. Stalin cu privire la problemele de lingvistică, i-au făcut pe profesorii de limbă rusă să ia o nouă atitudine față de munca lor, să privească cu alți ochi rezultatele ei. Dar unii profesori nu au înțeles just necesitatea de a lichida primatul sintaxei asupra morfologiei; ei și-au redus toată activitatea lor la transmiterea de cunoștințe elevilor, neglijând prin aceasta posibilitățile lor creatoare. Pregătind elevii de clasa a IV-a pentru dictarea de control, în cursul anului școlar ei n'au dat nicio compoziție cu caracter creator și nicio compoziție după tablou, ci numai două, trei expuneri, și, în schimb, câteva zeci de dictări. Această metodă a avut rezultate proaste; elevii nu și-au însușit legătura cuvintelor în propoziție, nu li s'a desvoltat gândirea logică, reușind doar în dictări de greutate mijlocie și dovedindu-se slabi la prima lucrare independentă cu caracter creator.

A trebuit să reflectăm serios asupra problemelor de desvoltare a limbii, și în decursul primului trimestru eu am făcut cu elevii de clasa a V-a două expuneri instructive, o compoziție după tablou, o compoziție cu caracter creator pe tema « Toamna » și numai două dictări.

Pentru prima lucrare scrisă alesesem tabloul « În pădure ». Planul lecției a fost schițat în modul următor:

1. Povestiri ale elevilor despre furtună (pentru a le arăta sărăcia limbii lor, li s'a citit descrierea furtunii făcută de scriitori clasici).

2. Descrierea furtunii făcută de scriitori clasici (lectura unor fragmente, însoțită de sublinierea expresiilor celor mai bogate în imagini). În acest scop

[1] Din Ruschii iazîc v școle, 1952, Nr. 5.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

s'a folosit: *a)* un fragment din nuvela lui Cehov « Stepa »; *b)* un fragment din « Copilăria, adolescenţa şi tinereţea » lui L. Tolstoi; *c)* poezia lui Maicov « Sub ploaie ».

3. Conversaţie asupra tabloului:

a) ce înfăţişează tabloul?
b) daţi nume copiilor
c) din ce pricină copii se aflau în pădure?
d) cum era dimineaţa în care au plecat după ciuperci?
e) ce le-a atras atenţia când au intrat în pădure?
f) după care semne au cunoscut apropierea furtunii?
g) de ce nu au plecat acasă? unde s'au adăpostit de ploaie?
h) cum s'au simţit în timpul furtunii? ce arată emoţiile copiilor?
i) după ce se putea deduce că furtuna se va termina curând?
j) cum s'a schimbat pădurea după furtună?
k) ce au făcut băieţii după aceea?

4. Studierea mijloacelor stilistice ale limbii:

a) extragerea substantivelor întâlnite în compoziţie
b) alegerea atributelor-epitete legate de aceste substantive
c) întorsături de frază.

5. Studierea materialului gramatical:

a) folosirea părţilor de propoziţie de acelaşi fel
b) folosirea propoziţiilor compuse.

6. Alcătuirea în colectiv a planului.
7. Povestire orală după plan.
8. Expunere scrisă pe tema dată.

Pentru munca de pregătire a fost nevoie de o lecţie întreagă. Povestirile orale despre furtună făcute de elevi la începutul lecţiei s'au dovedit a fi într'adevăr foarte sărace! Toţi se reduceau aproximativ la următoarele: « Vara am mers cu fratele meu la cosit. Pe drum ne-a apucat furtuna. Nu aveam unde să ne ascundem. Şi ne-a udat ». Sau: « Odată am fost la râu. A început furtuna. M'am ascuns sub un mal abrupt. După furtună am plecat acasă ».

Descrierea furtunii făcută de scriitori clasici a produs asupra elevilor o puternică impresie, le-a dovedit sărăcia povestirilor lor şi posibilitatea de a descrie furtuna mult mai plastic, viu şi colorat. Deosebit de apropiată de conţinutul tabloului era cunoscuta poezie a lui Maicov « Sub ploaie ».

« Ţi-aminteşti: nu aşteptam nici ploaie, nici trăsnet
Deodată o ploaie torenţială ne-a prins departe de casă;
Ne-am grăbit să ne ascundem sub un brad bogat.
Fără de margini ne era teama şi veselia!
Ploaia curgea printre razele soarelui şi sub bradul acoperit de muşchi
Stăteam ca într'o colivie aurită;
In jurul nostru, pe pământ, ca mărgăritarul care sare
Se scurgeau picăturile de ploaie dege ăcele bradului ... »

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

Lucrând în cadrul celui de al 4-lea punct din plan elevii au scos substantivele şi au ales pentru ele următoarele epitete-atribute, care au fost notate pe tablă:

dimineaţa — de vară, caldă . . .
soare — strălucitor, de aur, mângâietor . . .
cer — senin, albastru, fără nori . . .
pădure — depărtată, bătrână, umbroasă
copaci — svelţi, înalţi, puternici . . .
flori — frumos mirositoare, frumoase . . .
vânt — uşor, puternic, răcoros, umed . . .
fulger — strălucitor, orbitor . . .
loviturile trăsnetului — depărtate, surde, asurzitoare . . .
brad — des, rămuros . . .

Pentru a le forma un limbaj bogat în imagini, li s'au pus elevilor următoarele întrebări:

a) cum se mai poate spune altfel decât « au început să foşnească frunzele copacilor ?» (Au fost alese o serie de sinonime ale expresiei *au început să foşnească*).

b) cu ce altă expresie mai plastică poate fi înlocuită propoziţia « Ploua »? (In concluzie s'au oprit la expresia: *Adevărate torente).*

c) Cu ce expresie poate fi înlocuită fraza: « Copiii s'au speriat », folosind o indicaţie privitoare la expresia ochilor copiilor ? (« La lumina fulgerului se vedea cum strălucesc sub brad ochişorii speriaţi ai copiilor »). Trăsnetul a fost comparat cu o fiară turbată de mânie etc.

Asupra materialului gramatical s'au pus următoarele întrebări:

a) In ce parte a compoziţiei pot fi întrebuinţate părţi de propoziţie de acelaşi fel ? (Elevii singuri au arătat că aceasta se poate face la enumerarea numelor copiilor a soiurilor de copaci, a denumirilor de ciuperci; un elev a dat un exemplu din « Tăierea pădurii »: *Pădurea a început să foşnească, să geamă, să trosnească*).

b) Ce propoziţii compuse pot fi întrebuinţate în compoziţie. (Copiii au început să propună: « Dimineaţa era caldă, însorită, şi copiii au plecat la pădure după ciuperci »; « Bătea un vânt puternic şi frunzele plopilor au început să murmure alarmate »; « Străluci un fulger luminos, orbitor, şi deasupra capetelor copiilor răsună lovitura asurzitoare a trăsnetului » etc.).

A fost întocmit în colectiv următorul plan:

1. Spre pădure după ciuperci.
2. In pădure.
3. Apropierea furtunii.
4. Sub brad.
5. Sfârşitul furtunii.
6. Pădurea după furtună.
7. Intoarcerea acasă.

După povestirea orală făcută după plan, s'au mai dat ultimele indicaţii, după care copii s'au apucat de lucru.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

La verificare a fost întocmită o clasificare a greşelilor stilistice şi de compoziţie, clasificare ce se prezenta astfel:

Caracterul greşelilor	Numele elevilor care au făcut greşelile	Exemple
1. Incălcarea nejustificată a ordinei cuvintelor	Caleeva, Semencicova şi alţii.	« In pădure sunt multe ierburi mirositoare flori». « Nori au început să se apropie aducători de ploaie ».
2. Despărţirea părţilor de propoziţie de acelaşi fel prin punct.	Caleeva, Borisenco, Curlaev.	« Străluceau picături pe iarbă. Pe frunzele verde deschis ale copacilor ».
3. Alăturarea unor noţiuni contradictorii.	Crivocorâtov şi alţii.	« In depărtare s'a auzit un trăsnet asurzitor . . ».
4. Propoziţii care încep în acelaşi fel.	Crivocorâtov, Cocornicov.	« Copii au luat . . . ». « Copii au fugit . . . ». « Copii au intrat . . . »,
5. Lipsă de continuitate în expunere.	Veselova şi alţii.	La început: « ploua » iar mai pe urmă: « Trăsnetul şi ploaia se apropiau ».
6. Folosirea greşită a lexicului.	Veselova, Ogurţova şi alţii.	« A rupe ciuperci ». « Inainte ploua ».

La lecţia de analiză şi corectură a greşelilor, a fost făcută analiza greşelilor de stil conform cu indicaţiile din clasificare, greşelile au fost corectate în colectiv şi li s'au înmânat elevilor fişe cu exerciţii de stil, pe care trebuiau să le facă acasă. Iată exemple de astfel de fişe:

Fişa Nr. 1

Tema 1. Să se refacă propoziţiile astfel, ca fiecare din ele să înceapă în altfel:

« Copiii s'au trezit devreme. Copiii s'au pregătit să meargă după ciuperci. Copiii au plecat pe drumul de câmp către pădure. Copiii au mers prin pădure. Copiii au văzut multe ciuperci şi mure ».

Tema 2. Să se refacă în aşa fel propoziţiile încât să se înlăture repetarea monotonă a auxiliarului *a început*:

« A venit toamna. Zilele au început să fie mai scurte, iar nopţile mai lungi. Pe stradă a început să fie frig. Râurile şi lacurile au început să îngheţe. Pe câmpii a început să fie pustiu. Frunzele din copaci au început să îngălbenească şi să cadă » *.

* In textul rusesc este verbul *stalo*, care are mai multe sensuri între altele şi « a începe », « a

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

Fişa Nr. 2

Tema 1. Să se explice oral deosebirea de sens dintre propoziţiile înserate în coloana din stânga şi cele din coloana din dreapta:

1. El numai ce a sosit — Numai el a sosit.
2. El a făcut lucrarea singur — Singur el a făcut lucrarea.

Tema 2. Să se copieze propoziţiile aşezând cuvintele în ordinea obişnuită: « Un trăsnet s'a auzit departe asurzitor. O carte eu interesantă am citit. Un mic de cai de mare cârd a trecut pe alături. In faţa uimiţilor ochi ai băiatului lumea minunată apăru a împărăţiei de sub ape ».

Peste trei săptămâni, s'a predat la lecţie felul în care se face un rezumat. M'am oprit la textul « Scăldatul lui Petia » (cu unele prescurtări). Iată acest text:

Scăldatul lui Petia

Petia s'a hotărît să facă repede o baie de adio. Dar din clipa în care făcându-şi vânt, se aruncă în mare şi înnotă pe o parte împingând apa rece cu umărul lui mic de atlas cafeniu, băiatul uită de toate.

După ce trecu înnot adâncimea dela ţărm, Petia ajunse la primul banc de nisip. Se urcă şi începu să se plimbe prin apa care îi ajungea până la genunchi, privind prin grosimea transparentă la solzii care se distingeau pe fundul de nisip.

Acolo se mişcau, când apărând, când înfundându-se în nisip, raci mititei. Apoi, băiatul observă în apă o meduză şi alergă după ea. O ajunse, o prinse cu băgare de seamă cu amândouă mâinile, o scoase din apă şi o aruncă cu putere pe ţărm. Lăsând să-i cadă în sbor tentaculele ce i se desprindeau, meduza căzu greu pe nisipul umed. Soarele se aprinse de îndată pe suprafaţa ei vâscoasă ca o stea argintie.

Petia scoase un strigăt de entuziasm şi, aruncându-se de pe bancul de nisip în adânc începu jocul lui preferat — să se cufunde cu ochii deschişi! Cât era de îmbătător!

In adânc, apăru în faţa ochilor băiatului deschişi cu uimire, lumea minunată a împărăţiei de sub ape.

Prin grosimea apei se vedeau deslușit pietricele multicolore. Ele îi acopereau fundul ca un pavaj. Lujerele plantelor submarine formau o pădure de basm, prin care pătrundeau de sus razele de un verde-turbure ale soarelui palid, ca luna.

Un crab mare, bătrân, care îşi desfăcea cleştii înfricoşători se strecura cu agilitate printre rădăcini. Petia nu se sperie deloc de el. El ştia bine cum trebue să se poarte cu crabii. Trebuie să-i apuci curajos cu două degete de spate. Atunci crabul nu mai poate ciupi. De altfel, pe băiat nu-l interesa crabul. Lasă-l să se târască! Nu-i cine ştie ce raritate!

Mult mai interesanţi i se păreau caii de mare *. Un cârd mic tocmai apăru printre alge. Cu botişorul ascuţit ei pluteau în picioare drept spre Petia, desfăcându-şi înotătoarele. După cum se vede, nici nu bănuiau că la această oră pot să dea de un vânător. Inima băiatului palpită de bucurie. Avea în colecţie numai un singur cal de mare, şi acela sbârcit, gata să se prefacă în praf. Iar aceştia erau mari, frumoşi, tot unul şi unul. Ar fi fost o prostie să scape o asemenea ocazie.

Petia ieşi la suprafaţă, ca să ia mai mult aer şi să înceapă mai repede vânătoarea. Dar deodată, pe râpă, îl văzu pe tata.

Petia îşi îmbracă costumul cu repeziciune de-a-dreptul pe corpul ud şi începu să se caţăre în sus. (După Cataev).

---

* Lipocampus *(Nota trad.)*.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

Pentru acest text am întocmit următorul plan de lucru:

I. Conversaţie introductivă înainte de lectura textului. In conversaţie s'au folosit cuvintele necunoscute sau puţin cunoscute *(meduză, crab, cleşte, cal de mare, colecţie, entuziasm, încântare)*.

II. Lectura textului.

III. Analiza cuprinsului textului prin următoarele întrebări.

1. Despre ce întâmplare se vorbeşte în fragmentul citit?
2. Ce a văzut Petia pe bancul de nisip?
3. Unde a început să se scalde Petia după ce a prins meduza?
4. Ce a văzut în adâncul mării?
5. In ce ordine i s'a desvăluit lumea submarină?
6. Dece nu s'a speriat Petia de crab?
7. Pentru ce avea nevoie Petia de calul de mare?
8. Ce l-a împiedecat pe Petia să-şi realizeze intenţia?

IV. Analiza anumitor expresii din text.

V. O a doua lectură a textului.

VI. Intocmirea în colectiv a planului.

VII. Indicaţii referitoare la scrierea anumitor cuvinte.

VIII. Scrierea rezumatului.

Lecţia s'a ţinut conform planului.

Au fost luate următoarele expresii pentru analiză: « umărul mic de atlas cafeniu »; « grosimea transparentă a apei »; « solzii de pe fundul de nisip »; « soarele se aprinse de îndată pe suprafaţa ei vâscoasă, ca o stea argintie »; « strigăt de entuziasm »; « aruncându-se în adânc »; « ochii deschişi cu uimire »; « lumea minunată a împărăţiei de sub apă »; « razele de un verde-tulbure ale soarelui palid ca luna »; « botişorul şi pieptul ascuţit al cailor de mare »; « gata să se prefacă în praf ».

A fost întocmit un plan care aproape îl repetă pe cel dat în « Culegere de rezumate »:

1. Inceputul scăldatului.
2. Pe bancul de nisip.
3. Lumea minunată a împărăţiei de sub ape:
   a) pietricele multicolore,
   b) pădurea de basm a algelor,
   c) întâlnirea cu crabul,
   d) caii de mare.
4. Intenţia lui Petia.
5. Sfârşitul scăldatului.

S'au dat indicaţii în legătură cu ortografia adverbelor: repede, imediat, de sus, deasupra, în sus şi a adjectivelor nisipos şi argintiu. Ştiind că în limba elevilor este răspândită forma dialectală va ciupi, eu i-am avertizat cum trebue să spună şi să scrie.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

In genere elevii au făcut faţă destul de bine lucrărilor.

După verificare, s'au analizat greşelile, procedându-se la fel ca la compoziţia după tablou.

Următoarea lucrare cu caracter creator a fost compoziţia « Toamna ». Ea a fost fixată pentru perioada în care se studia poezia lui Puşchin, « Toamna ». In vederea alcătuirii acestei compoziţii, au fost alese modele de descrieri ale toamnei din scriitori şi poeţi; ele au fost analizate în prealabil.

Planul lecţiei:

1. Povestiri ale elevilor despre toamnă. Observaţii în legătură cu calitatea acestor povestiri.
2. Analiza caracteristicilor toamnei.
3. Lectura şi analiza modelelor.
   a) « Toamna în pădure » de M. Şolohov.
   b) « Toamna » de C. Uşinschi.
   c) Inceputul din « Gât cenuşiu »[1] de Mamin-Sibiriac.
   d) « Sboară — au sburat », poezie de Blaghinina.
   e) « Toamna », poezie de Maicov.
   f) « Semne de toamnă », poezie de Grecov.
   g) « Cerul arată a toamnă » şi « Toamna » de Puşchin.
4. Intocmirea planului compoziţiei.
5. Expunerea orală după plan.
6. Reguli elementare de citare.
7. Scrierea compoziţiei în caiete.

Lecţia a început cu povestiri ale copiilor despre toamnă. După cum mă şi aşteptam, povestirile nu au fost nici pe departe complete şi au fost foarte sărace ca stil, dar mai bune decât primele povestiri — despre furtună (la începutul anului).

Am discutat în colectiv povestirile orale ale elevilor, am făcut observaţii asupra lipsurilor: *a)* un conţinut necomplet; *b)* lipsă de continuitate în enumerarea caracteristicilor toamnei; *c)* nu s'a arătat toamna în ţara noastră sovietică; *d)* sărăcie în expunere, valoare artistică redusă.

Elevii s'au găsit în faţa următoarei sarcini: să înveţe să-şi expună gândurile nu numai complet şi corect, ci şi expresiv, urmând modelele scriitorilor noştri.

Am citit « Toamna în pădure » de M. Şolohov şi am atras atenţia asupra expresiilor care le-au plăcut în deosebi copiilor: « s'a cuibărit toamna liniştită, mângâioasă »; « frunzele uscate cădeau cu foşnet din plopi »; « tufişurile de măceş stăteau ca îmbrăţişate de o văpaie şi fructele roşii ardeau în frunzişul lor rar ca nişte limbi de foc »; « pe iarba moartă găseai la umbră rouă până în miezul zilei »; « crângurile depărtate, aurite de toamnă ». Am scos în evidenţă din textul lui Uşinschi: « un plop tremurător stă, scăldat în roşu, purpuriu, auriu »;

[1] Numele iepurașului *(Nota trad.)*.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

« un vânt violent smulge şi această ultimă podoabă »; « învârtind în aer frunzele uşoare, uscate, le aşterne pe pământul umed »; « iarba îngălbenită se pleacă spre pământ şi parcă cere zăpadă »; « semănăturile de toamnă se înalţă ca o catifea verde, uniformă». In «Gât cenuşiu», am atras atenţia asupra felului în care Mamin-Sibiriac descrie plecarea păsărilor.

Descrierile în versuri ale toamnei au dat un material deosebit de bogat. In poezia lui Blaghinina am atras deasemenea atenţia asupra descrierii sborului păsărilor şi asupra expresiei « o frunză brodată se leagănă pe balta albastră». In poezia lui Grecov, apreciind în mod critic ceea ce nu este caracteristic pentru realitatea noastră sovietică (secerişul cu secerea şi treeratul cu îmblaciul), am atras atenţia asupra imaginilor: « peste gard sorbul atârna ca nişte ciorchini roşii »; « semănăturile luminoase de toamnă străluceau ca un smaragd »; « diminetile, ceaţa ca o pânză albă stă vreme îndelungată deasupra iazului albastru ». Din poezia lui Maicov am scos în relief fraza iniţială: « Frunzele aurii acoperă deja pământul umed din pădure ».

Elevii au spus pe dinafară poezia lui Puşchin. In fragmentul « Cerul arată a toamnă » am notat laconismul, perfecţiunea şi expresivitatea construcţiei propoziţiilor, am atras atenţia asupra frazei: « Umbra tainică a pădurilor dispare cu un foşnet trist ». Am pus-o în contrast cu o frază anoloagă din poezia «Toamna»: « Crângul îşi scutură ultimele frunze depe ramurile sale goale ». In poezia « Toamna » am scos în evidenţă de asemenea expresia: « pădurile sunt îmbrăcate în purpură şi'n aur ». In acest chip li s'au dat elevilor modele de frumuseţe şi expresivitate a limbii ruse.

După analiză am trecut la întocmirea în colectiv a planului:

1. Toamna în aer (frigul, primul ger, cerul înnorat).
2. Râurile şi lacurile toamna (coloarea apei, ghiaţa, ceaţa).
3. Câmpia în timpul toamnei (pustietate, iarba uscată, clăile de paie, semănăturile de toamnă).
4. Toamna în pădure (căderea frunzelor, miresmele pădurii).
5. Lumea animală (păsările, aricii, urşii etc.).
6. Munca de toamnă (în grădina de zarzavat, în colhoz, la transport, la construcţii).

Am ascultat expunerea unui elev făcută după planul întocmit, am corectat-o şi am dat apoi indicaţii în legătură cu epigraful şi citatele. Am explicat ce înseamnă epigraf şi i-am întrebat pe elevi ce epigraf consideră ei mai potrivit pentru exprimarea ideii principale a compoziţiei. Elevii au fost de acord: « Anotimp trist ! Incântare a ochilor ! Mi-e dragă frumuseţea ta de adio ! » Am spus că fiecare elev îşi poate alege epigraful său. Li s'a dat noţiunea necesară asupra citatului şi li s'au indicat pe bază de exemple două procedee principale de citare:

1. « Frunzele au îngălbenit pe copaci şi cad învârtindu-se în vânt ». Despre aceasta a scris foarte frumos Maicov:

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)

Frunzele aurii acoperă deja
Pământul umed din pădure . . .

2. « Frunzele au îngălbenit pe copaci » şi « acoperă deja pământul umed din pădure ».

Dăm ca exemplu compoziţia unuia dintre elevii buni:

Toamna (compoziţie)

« Anotimp trist! Incântare a ochilor
Mi-e dragă frumuseţea ta de adio ».

(A. S. Puşchin).

Planul:

1. Toamna în aer.
2. Apele şi lacurile toamna.
3. Toamna pe câmpie.
4. Pădurea toamna.
5. Lumea animalelor.
6. Muncile de toamnă.

A sosit toamna târzie. Soarele palid e jos, deasupra orizontului, luminând slab pământul. Norii plutesc trist pe cer. Dimineţile e tot mai des ger, cerul ca de plumb, atârnă jos deasupra capetelor.

Panglica sinuoasă a râului şi covoarele albastre ale lacurilor încep să se acopere pe lângă mal cu un strat uşor de ghiaţă ca de cristal. Coloarea apelor lor devine verde-albăstruie şi luceşte rece. O ceaţă albă, uşoară, atârnă peste lacuri şi râuri.

Câmpiile colhoznice sunt pustii. « Pe lanuri s'a stins sgomotul muncii ». Iarba s'a uscat şi a îngălbenit. Florile au pălit de parcă mâna moartă a toamnei le-a strâns în pumn şi le-a mototolit. Ici şi colo se văd clăi de paie sau stoguri de fân parfumat. Pe drumurile prăfuite gonesc către staţii şi elevatoare convoaiele roşii ale autocamioanelor încărcate cu grâne pentru stat.

Copacii « scutură ultimele frunze depe ramurile lor goale ». Numai brazii şi pinii mai stau în haina lor verde pe fondul frunzelor multicolore ale celorlalţi copaci. Pădurea se face mai luminoasă, printre crengile ei goale se vede cerul.

Dimineaţa, păstorul nu mai scoate vacile din grajd. Ele rămân în staule şi mestecă fânul parfumat strâns pentru ele, din vreme, de gospodari. Urşii au intrat în bârloguri pentru somnul lung de iarnă. Păsările călătoare au sburat spre miazăzi « să caute vara care a plecat ». Aricii, înşirând pe ţepi frunze frumoase, au pornit către locuinţele lor de iarnă.

Colhoznicii pregătesc pentru iarnă săniile, încălzesc grajdurile cailor, fermele şi locuinţele. La S.M.T. au sosit pentru reparaţia de iarnă tractoare, semănători, combine. Lucrătorii de cale ferată se ocupă cu aşezarea plugurilor şi cu pregătirea reţelei de cale ferată pentru munca de iarnă. Şi maşiniştii îşi pregătesc locomotivele pentru iarnă. Numai la măreţele construcţii ale comunismului răsună şi zi şi noapte, toamna şi iarna vuietul neîncetat al muncii socialiste.

Iată deci cum am ajuns la primele lucrări cu caracter creator; compoziţie după tablou, rezumat şi compoziţie de creaţie. In felul acesta, munca independentă a elevilor s'a desvoltat treptat şi rolul instructiv al profesorului a scăzut deşi într'o măsură neînsemnată.

BDD-A10170 © 1953 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 21:03:11 UTC)